

naše členstvo v počtu nadnáru hojném. Rada z. v. p. L. Mareš předvedl obvyklým poutavým způsobem řadu velice krásných obrazů dámy fotografky, která nechce býti jmenována, z Dalmacie i z Alp Julských a poukázal na obou příkladech, Spljetu a Kranjské Goře, jak je možno najíti milý letní pobyt i v místech, která nejsou dosud rozhlášena za letoviště. Současně podal p. přednášející shromážděnému členstvu informace o podnicích spolkových i vyzval je k stálé spolupráci. Na večeru budilo též pozornost zdařilé panorama z Ojstrice, které dala našemu družstvu do prodeje Saviňská podružnice.

**Valná hromada českého odboru** je dne 22. března t. r. o 1/27. večer v místnostech spolkových. Nesejde-li se dostatečný počet členstva, koná se o 7. hod. več. druhá valná hromada bez ohledu na počet přítomných. Na programmu zprávy výboru a volné návrhy.

Odbor vydal: \*

**Ze Slovanských hor.** Bohatě illustrovaný spis se 6 zvláštními přílohami a mnoho obrázky v textu, se články dra. J. Čermáka, dra V. Dvorského, dra. B. Franty, dra. K. Chodounského, dra. O. Laxy, dra. St. Prachenskáho a dra. Vl. Růžičky. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze. Krámská cena 4 K, skv. váz. 5 K 60 h.

**Slovinské Alpy.** Průvodce po alpských zemích slovinských, Krasu a Přímoří. S přehlednou mapou 1 : 750.000, 10 zvláštními přílohami a s 32 panoramaty, náčrtky, plány a diagramy. Nejdokonalejší příručka pro letní a lázeňské hosty, turisty údolní i lezce do hor. Vydáno za redakce dra. V. Dvorského a dra. B. Franty nákladem „Máje“. Cena váz. 6 K.

### Fotografické, zvětšovací a promítací přístroje.

stereoskopická kukátka a veškeré potřeby k fotografování a promítání za nejlevnější tovarní ceny a s úplnou zárukou **jen u výrobce**

**JOSEFA VOJTY, Praha-Smíchov, Harrachovo nám. č. 455,**

druhý dům za novým mostem císaře Františka Josefa (most u Nár. divadla).

Veškeré správký se přijímají a levně účtují. Opatřované přístroje, objektivy kupují, vyměňují a levně prodávají. Ku přednáškám půjčují levně promítací přístroje a promítání se zkoušenými montéry provádí. **Cenníky zdarma.** \*\*\*\*\* Kupte přímo od výrobce.

UMĚLECKÝ ÚSTAV RYTECKÝ

**J. PIŠTORA, PRAHA I.,**

ulice Karolíny Světlé číslo 45.

Speciální rytiny pro veškerý průmysl a obchod. Výroba razítek gumových, kovových, pečet. známek, čísl. přístrojů a odborné jich opravy. **Ceny mírné.**

Adresa dopisů i telegramů: **PIŠTORA, RYTEC, PRAHA.**  
Účet pošt. spořitelny 21.082. Účet pošt. spořitelny 21.082.

# ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., č. p. 176. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 176-III.

ČÍSLO 6.

DUBEN 1911.

ROČNÍK XIII.

## Několik poznámek a dodatků k názvosloví skupiny Kaninské.

Píše dr. H. Tuma.

Prostému člověku slouží jméno všeobecné (generické) také jako vlastní. Rozlišená vlastní jména jsou vždy známkou pokročilejší kultury. Přesná nomenklatura je vždy výsledkem vědeckého zpracování. Opírá-li se toto jen o empirické údaje, nabývá stále ceny, jinak však jest významu jen pochybného. Mnohé údaje nomenklatury západních Julských Alp přejímali čeští a slovínští alpinisté z prací vojenského geografického ústavu a turistických zpráv vládkých a německých turistů (Marinelli, Gstirner). Vojenští kartografové a zmínění přední odborníci prochodili naše hory, byť jen neúplně, avšak žádný z nich neovládal slovinský jazyk tak, aby byl s to ručiti za správnost a přesnost údajů. A tak dostalo se do map i odborných děl množství chyb. Necítil jsem se dosti povoláným, abych do věci zasáhl, pokud jsem se nepřesvědčil, že posavadní metoda našich odborníků je pochybná, a že je nyní svrchovaně na čase, aby každý se své strany přispěl, pokud stačí jeho síly a vědomosti, abychom dospěli k pevné nomenklatuře. Poslední, tolik vychvalované vydání mapy západních Julských Alp, poružené voj. geogr. ústavem vídeňským r. 1907, nákladem R. Lechnera, jež se hemží věcnými a jmennými chybami, mne konečně donutilo, že jsem se podjal systematického zpracování nomenklatury západních Julských Alp. Přistoupil jsem k práci s velikou skeptikou a domníval jsem se následkem stálého měnění jmen, že bude těžko na místě samém získati správných údajů. Potěšení, jež mi působí naše hory a styk s prostými slovinskými a furlanskými horaly, bylo mi jediným vodítkem při těžkém podniku. A nyní, když jsem od podzimu r. 1907 do 1910 provedl všechny přechody, traversy a navštívil všechny vrcholy, mám vědomí, že jsem vykonal nejen něco užitečného, ale též jediné správného. Mám před sebou všechny náčrtky nomenklatury západních Jul-

ských Alp, a nejvíce zadostiučinění poskytuje mi náčrt Kaninské skupiny, jenž se mi zprvu zdál téměř neproveditelným. Kaninskou skupinu jsem prošel všemi směry, byl jsem na všech vrcholech a sledoval celý hřeben od Ravence v Reziji přes Kočace, Skutnik, Baby, Kanin, Vršiče, Peče, Prestreljenek, Prevale, Lopu, Krniške Vršiče, Črnelskou Špicu a Velikí Vrh do Bovce. Pochybná jména jsem zjišťoval se všech stran, t. j. z Rezije, Žagy, Bovce, Logu a Neveje (Rekljanice = Raccolana).

Slýchal jsem již výtky turistů, že jména našich hor jsou velmi jednoduchá a snad uměle získaná. Avšak tomu tak není. Srovnával jsem jména různých hor vlašských, francouzských a německých, a naopak tvrdím, že jména slovinská jsou velmi rozličná a bohatá. Všude jsem shledal, že pro název je podoba hor zřídka směrodatnou, spíše však, v souhlasu s prof. Gstirnerem, hospodářské využití pastvin pod vrcholy. Jen tam, kde se jména opírají o stálé hospodářské užívání, jsou také stálá, starobylá a neproměnná. Nejlepším důkazem toho je pravidelná odpověď domácích pastýřů na otázku po jménu. Ptáme-li se: „Jak se jmenuje tenhle vrchol?“ zní obvykle odpověď: „Nijak.“ Rozmlouvá-li se však dále s pastýři o tom, kde pásají, pak sami přijdou vstříc s nejkrásnějšími jmény. Tak se mi též vedlo s intelligentním a zkušeným vůdcem pro Bavšici, Matijou Mlekužem. Když jsem s ním sdělil, že jsem přišel do Bavšice stanovit jména vrcholů, odpověděl mi: „Nás sedláky a pastýře horské vrcholy vůbec nezajímají. Chcete-li se dovědět, jak se my pastýři mezi sebou domluvíme, když hledáme něco na vrcholech, na to vám vždy mohu přesně odpovědět. Na př. ztratil jsem nůž na nějakém vrcholu; pošlu si proň svého pasáka; řeknu mu: „Jdi s Planje do Male Krnice, po hřebenu na Vrh Krnice a dál do „Nad Rupo v Oblici“. Zrovna na vrcholu ti leží na balvanu.“ A jsem jist, že mi nůž najde a přinese.“

To mi bylo vodítkem při výzkumu a tím způsobem jsem skutečně zjistil domácí jména.

Mimo pastýře jsou do jisté míry spolehlivi také i lovci, nejméně však horští vůdcové, nebyli-li sami v mladších letech pastýři. Vůdcové si často i vymyslí jméno, jen aby turistům dokázali svoji znalost. Proto mi údaje horských vůdců byly pouze ke kontrole, neb užitečné tehdy, když nebylo možno zjistit jméno jinak.

Nutno pamatovati i na to, že horské osady žijí život navzájem odloučený, uzavřený. Pastýři každé osady mají svoje jména. Proto se jména pomezských hor často křížují a jsou spolehlivá jen tam, kde nesou vrcholy od obyvatel sousedních obcí jména totožná; jinak nutno převzít jméno s té strany, se které jest hora hospodářsky užívána.

Údaje pastýřů z Logu jsou tedy směrodatny pro Možnicu, pastýřů z Goričice pro východní díl Kaninského massivu, pastýřů z Gozdíče pro západní, Žagských pro Kaninský hřeben, vybíhající od Baby, Rezjanský pro celý hřbet Skutniku a pro hřeben od Baby přes Kanin a „Tam na Kolku“ (Pic di Mezzodi 1782 m). Část jižního Kaninského hřebene od Črného Voglu k Malé Babě má na pohled nestálou nomenklaturu, neboť se tam stýkají pastviny Rezjanů, Žagarjů a Boveckých.

Tam nutno zjistiti nomenklaturu konvencionalně dle častějšího užívání pastvin, nebo musí se uvést všechna jména s různých stran.

První nomenklatura massivu Kaninského je s vlašské strany; sestavil ji prof. Marinelli s vůdcem Siegou z Rezije. Ještě dnes zbývá z ní na bovecké straně Štandera Špica (2023 m), což je pokažené Stadorjeva Špica a uměle vytvořeno dle blízkého Stadorja (2135 m). Druhá nomenklatura, které se užívá podnes, pochází od prof. Gstirnera s vůdcem Iv. Mrakičem z Bovce. —

Ani tento ani onen nenavštívil všechny vrcholy a nevystoupil na ně z různých stran; oba nerozuměli slovinsky a oba spoléhali na správnost údajů horského vůdce. Siega byl sám také pastýř, proto jsou jeho údaje na Rezjanské straně přesné. Mrakičovy však postrádají přesnosti i na straně bovecké.

Skupinu Kaninskou zprvu nelze dobře přehlednouti. Třeba ji dělit ve dvě části. Čára z Bovce přes Krnišku planinu, Prevale a Neveu budiž rozhraním mezi severovýchodní a jihozápadní částí. Jmenoval bych je dle hlavních vrcholů massivem Kaninským a massivem Črnelské Špice. Massiv Kaninský možno dále dělit pro lepší přehlednost čarou ze salaše Gozdíč k Velikému Kaninu (2592 m); tuto čáru naznačují sníženiny, a sice od Kaninské chaty vzhůru Dol v Kraljišču, Mali Dol, Veliki Dol, Zadnji Dol, jenž se zdvihá ssutkovitěm Prodi až pod vrchol. Těmito údoly neb podél nich vede nová značená cesta Něm. Alpského Družstva (DÖAV.). Cesta na mapě Lechnerově, na kterou se vždy odvolávám, jmenovaná Žlabdol, je bývalá, nyní opuštěná stezka; podivno, že zůstala na nejnovějším vydání mapy.

Kaninské Podi (plošina, plateau) lze nejlépe přehlednouti z Kašarjeve Glave, t. j. nekotovaná vyvýšenina nad bodem \* 1965 m. Odtud lze sledovati k jihu skalnaté kotliny Spodnji a Gornji Kont, k severu z Velikého Dolu Spodnje a Gornje Osojnice. Proti Velikému Kaninu z Velikého Dolu táhne se řada holých skalnatých vyvýšenin až k Visoké Glavě (2312 m). Zdá se, že na Visoké Glavě dosud nestanul žádný turista, a proto také jméno to tančí po celém Kaninu! Jedině bod 2312 je Visoka Glava. Ostatní vyvýšeniny zmíněné jmenují se: prvá Nad Velikim Dolem, druhá Nad Skalo, další Glave v Laštah. S Kašarjeve Glave přes Veliki Dol směrem k Srednjemu Vršiči (2536 m) spatřuje se charakteristická, talíři podobná vyvýšenina Malého Talirja (2170 m), za ním téhož tvaru Veliki Talirj (2215 m) a konečně stupňovitě římsy (lašte = skalnaté, ne strmé římsy) Za Mostom. Od Kaninské chaty souhlasně s kotlinou v Kraljišču a Malim Dolem postupují Glave nad Kraljiščem, z nichž poslední, nejvyšší, dosahuje 2030 m. Mezi touto a Kašarjevou Glavou od konce Malého Dolu zahýbá k jihu Dolič v Jezercu. Jezerica jsou pastviny pod Malim Babanjskim Škednjem. Nad Jezericu na sever zdvihají se tři dosti zelené kryté kupy. Od Kaninské chaty jde se do Jezerice přes Kraljišče, pod jižní poslední kupou, přes Lánževicu a Široki Dol. Tyto pastviny všechny přísluší k salaši Gozdíč a pasou na nich Bovečtí až po oba Škednje, t. j. Mali Babanjski Škedenj (1958 m) a Veliki Babanjski.

ski Škedenj (2117 m). Tento níží se v Glavenad Kontami k sedlu \* 2025 m, Med Baban (vlašské jméno, uměle vytvořené. Infrababba Grande). Od sedla přecházejí Gornje Konte a Spodnje Konte, krasové doliny. Zde pásají většinou již pastýři ze Žagy.

Gornje Konte odděluje od Zadnjeho Dolu holé, strmé vyvýšeniny. Kraj Kontažk Turnu (2187 m) pod Vrhem Laške Planje (2449 m). Jméno tohoto vrcholu je nejvíce sporné. Od strany Rezijské pasou až pod vrchol jen rezijanskí pastýři, od strany Bovecké je hora pro ovce nepřístupná. Bovečtí jmenují horu Velika Baba, a sice dle formy, jakou jeví při pohledu z Bovce. Všechny Baby jsou široké a masivní; a tak se také jeví tato, zejména od kapličky P. Marie (\*448 m) před Bovcem. S italské strany je hora lehce dostupná po pastvinách, jež jsou již ode dávna majetkem furlanské osady Resiutta, a proto slovanští Rezijani jmenují pastviny ty Laška Planja a dle nich i vrchol. Dle mého názoru je třeba převzít toto jméno jako geografické proto, že Rezijani a Žagšči, kteří tam pásají, nazývají jménem Velika Baba bod \* 2161 m. Pod tímto vrcholem je výběžek naproti Reziji, kterou Rezijani a Žagšči jmenují Mulec, t. j. zkomolená skála. Bovečtí, kteří zde nemají žádné pozemky, užívají pro vrchol \* 2161 mýlkou jména Mulec. Vrchol \* 1995 jmenují Žagšči a Rezijani Malou Babou, Bovečtí však nesprávně Ojstrk, což je pro Rezijany a Žagské přechod \* 1682 m. Jméno Ojstrk pro tento přechod je dokumentárně zjištěno již v 16. století, tudíž bovecké užívání jeho jest očividně chybno.

Vrchol 2336 m jmenují Rezijani „Zbrančev Rob“, Bovečtí Mala Baba. Mezi body \* 2336 a 2449 m jsou dva zářezy ve hřebenu, mezi nimi ční skalnatý zub, který Bovečtí zvu Kamen. Od zářezů vedou do Rezie dva strmé žleby, jež se brzy spojují v jeden. Vůdce Marinelliho dle nich zval \* 2336 m Vrh Žlebe, což dle mého mínění také nutno přijati za správné. Jméno Zbrančev Rob znají jenom Rezijanskí pastýři koz.

Jména Kaninského hřebene tedy jsou tato: Veliki Kanin 2592 m, Mali Kanin 2572, Pod Kaninom 2334, Črni Vogel 2386 m (Rezijani jej zvu i Ukronjena (odtržená) Gora, Vrh Laške Planje 2449 m, Kamen (? m), Vrh Žlebe 2336 m (Rezijani zvu jej též Zbrančev Rob), Škrbina Med Baban 2025 m, Velika Baba 2161 m, Škrbina Med Babo 1905 m, Mala Baba 1995 m, přechod Ojstrk 1682 m (vlašsky: Guarda), Skutnik 1719 m, a poslední rakouský vrchol Vrh Planje 1670 m.

Od Kaninu severní hřeben možno rozlišiti takto: Kaninski Vršiči 2498 m, Srednji Vršič 2536 m, Peči 2444 m a 2451 m. Jména Deutsche Scharte a Italienische Scharte jsou výmyslem německých turistů. Správně by bylo: Škrbina v Kaninských Vršičích a Škrbina v Pečeh. Vlastně jsou zde dvě sedliska, prvé pod Srednjim Vršičem je na italskou stranu neschůdné, druhým, 2444 m, lze přejíti jen s obtížemi.

Od Srednjeho Vršiče pod Pečemi táhnou se ssutkoviště téměř na hodinu cesty, „Dolgi Prodi“. Pokračováním Peči jsou Prestreljniški Vršiči; nejvyšší, 2487 m, se jmenuje též Hudi Vršič a při pohledu z Bovce jeví se jako pěkná, ostrá pyramida.

Od Velikého Dolu k severu směřuje souběžně se strmými pastvinami Spodnje i Gornje Osojnice skalnatý hřeben s vrcholy: Vrh Male Osojnice, Konjc 2287 m, Kraj Osojnice a Vrh Gornje Osojnice (2400 m).

Od chaty Kaninské proti Osojnici zdvihá se Mala a Velika Gnjila Glava (2102 m).

Značená cesta od Kaninské chaty na Prestreljenek vede Malim Grabnem; nad jeho koncem v levo je Glava nad Velikim Grabnom, 2262 m, v pravo dva Ovčje Vršiče.

Od Prestreljenika proti Sočskému údolí vybíhají tři skalnaté pilíře. Od Konjce (2287 m a 2201 m, oba vrcholy společně tvoří podobou svou Konjc), Glava nad Planjico 2045 m, a táhlý Veliki Škedenj, s nejvýznačnějším vrcholem V Turnih 1780 m. Od Malého Grabna vystupuje Mali Škedenj 2023 m, od Ovčjih Vršičů přes Škrbinu; Vrh Škrbine 2154 m, Vrh Jerebčeve Police 2159 m, a Stador 2135 m. Od Stadoru se níží levá odnož k salaši Krnici na Mali Stador, pravá přes Sleme a Prehode nad ves Plužnu.\*)

\*

## V kraji bez pohlednic.

Vzpomíná Ed. Šittler.

(Pokrač.)

„Ham'mr nix,“ zní mi však — velmi již energicky — z mazhauzu v odpověď. A pozoruji, jak se kdosi zhurta chopil domovních dveří, aby nám je pěkně před nosem zavřel.

Hoho! Takž vy tak! — Není mi nadarmo známa osvědčená metoda vzpomenuť již p. t. „chudých cestujících“, kterouž tito důmyslní výtečníci politiku „otevřených dveří“ vždy s úspěchem provozují — a již třetí pevný ocelový hrot mého cepinu mezi prahem a přivíracími se dveřmi. O tolik toužené pivo a maso nedáme se jen tak zhola připravit! A energické strážkyně ráje, z něhož jsme měli býti bez večere vyhnáni, nezbylo, nežli dáti se s námi znovu do vyjednávání.

Facit jeho však, ačkoliv jsme potom přibrali na pomoc i známou „všeslovanskou“, byl pro nás — totiž pro naše hladová a žíznivá nitra — velmi smutný. Mají prý tu vše plno „letovičarův“,\*\*) a večere připraveno právě jen tolik, kolik si hosté objednali. Ani v sousedních selských staveních není prý pro nás žádného bytu. Můj kolár přece jen snad hnul svědomím neuprosného Cerbera. Radí nám na konec, abychom šli jen dále; asi za hodinku že přijdeme k opuštěným rumělkovým dolům, tam prý je dokonce „kasino“ a všeho hojnost. A milosrdenstvím jata, pohostila nás sklenicí piva, ovšem u „transito“ stolu.

Ach ty kraji bez pohlednic, bez večere, bez noclehu — jak jsi krásný!

\*) Článek dodaný redakci v jazyku slovinském přeložil do češtiny Dr. J. Čermák.

\*\*) Hostů na letním pobytu.



Nebylo však zbylí. Noc kvapem se blíží. Proto: „jen dál, jen dál“, jako ti pašeráci ve Smetanově „Hubičce“! Naloživše svoje rance, vykračujeme znovu, ale dosti mdle, tak nějak na duchu i na těle pokleslí, do houstnoucího soumraku.

Ze sadu za domem — odkud již mezi naším parlamentováním ozyval se leckdy tlumený smích a šuškáni — zaznělo nám na rozloučenou hodně hlasitě „Heil“ a po něm sborový chechtot na posměch. Ohlédáme se, a ještě včas zahlédám hlavu, okrášlenou dlouhou zarudlou bradou známého „nadkulturního“ stříhu, honem do trávy se choulící. Ach! tak se tedy věci mají! Toho jsme se ovšem nenadáli, že nás tu náš bodrý „súsed“, jenž všude, nejen u nás doma, ale i tam, kde my máme bratry, také svoje „uzavřené území“ mítí musí, u večere předešel. Vyslovivše důkladně svůj nelíbený a myslím i zcela zasloužený dík za ovaci, vykročili jsme „dohráti“ zase rázně a vzpřímení, a zastavili se teprve, když už dávno všechn prach s obuvi své do večerní rosy jsme vdupali. Jsme na silnici ubohými řežáby lemované, uprostřed liduprázdných luk, po nichž večer již rozvěsil bělavé závoje svých chladičů par.

Co teď? Po zkušenostech, nabytých „pri žnidarju“, nás ani „kasino“ v „bergwerku“ valně nevábilo. Myslíme, že nás tam asi čeká pohostinství stejného druhu. A nad to bude čirá noc, než tam dojdeme; budou se nás tam teprve, kdož ví jak, báti. Půjďme tedy raději, jak dlouho nás nohy po bělavé silnici budou chtít nést, a až je to omrzí, zkusíme to, jak se to spí na zelené trávě. Jen kdyby prázdny žaludek měl lepší rozum!

I jdeme. Tu se nám vynoří z šera obrysy osamělého domku, na louce při silnici úhledně zbudovaného, a nade dveřmi jeho stačíme ještě v šeru přečísti velikými literami napsané: „Ljudska šola“.\*) Sláva! Nebudeme tedy již snad musít spát „pod zelenou“. Tu nás snad pustí do školní světnice. Přirazíme si každý dvě škamny k sobě, a bude to postel pro p. t. „chudé cestující“ věru královská.

Co tak rozvažujeme — není v oknech školy světla, patrně šli již spat — máme-li dobré lidi bouřit a obtěžovat, slyšíme se blížít lidské kroky. Za nedlouho vynořily se z povážlivě již zhoustlého temna dvě lidské postavy, muže a paní. Dobrá! Optáme se, jak to jest s vychvalovaným kasinem, a dle toho pak se rozhodneme.

Maje „den“ — jsme totiž zvyklí, když společně cestujeme, vždy střídavě „po dni“ jen jeden vše „pozemské“ pro celou společnost obstaráváti — dávám se na výzvědy. Chci však mítí, vzhledem k nedávno zažitému, napřed jistotu, v čí ruce jsme upadli. Proto se ptám předem, „je-li pán Slovinc“, a když kladná odpověď zní uvědoměle, svěřuji mu bol srdce svého: že jsme Češi z Jezerské kolonie, že máme hlad, „strašanskí“\*\*) hlad, ale že nemáme ani večere ani noclehu, že nás u p. Žnidara vyhostili a jak že to asi dopadá s pohostinstvím v „bergwerku“.

Dopadlo to dobře. „Gospod“ (\*\*\*) byl sám správce školy, před nímž jsme stáli. Sestra jeho byla provdána za hospodáře a zároveň hostinského

\*) Národní škola. \*\*) Strašlivý. \*\*\*) Pán.

v „kasině“ důlním, nyní po opuštění dolův úplně prázdném, v němž je sice již jeden „letovičar“, avšak i pro nás místa i večere se zajisté najde.

A předobry ten muž, jemuž budiž tuto co nejvteřejší dík vzdán, sám nás provodil a tak vskutku od noclehu „pod zelenou“ uchránil, neboť bez jeho průvodu nevím jak bychom se byli dotloukli vpuštění a večere. Bylať již čirá noc, když jsme došli.

Způsobili jsme ovšem právě vzbouření. Poněvadž se nám nejvíce chtělo večere, šli nám ji po tmě „setřásti“ se stromu. Bylyť se již dávno všechny slípky i s kuřaty usadily ke spaní v jeho koruně. A ustrašené skřeky těchto nevinných zvířátek brzy nám prozradily, že se k vůli nám děje za noci honba, ano i vražda v jejich řadách. Což není člověk, zvláště když již půl druhá dne ničeho kalého nepojedl, strašlivý dravec? —

Zatím, než „ulovená“ oběť naší ukrutnosti byla k jídlu připravena, hasili jsme žízeň střídavě bílým „dolencem“\*) a „černým istriancem“\*\*) a po večeri zase naopak. Letovičar zdejší, mladý, velmi inteligentní učitel z okolí Terstu, rodem Chorvat, jenž nám ihned přes všechno naše zdráhání přechoťně postoupil svoji „sobu“ (\*\*\*) byl nám i s průvodčím naším milým společníkem. Pěkně nám „tamburašil“ i na kytaru hrál a krásné chorvatské i slovinské písně zpíval. I mnohou českou znal!

A tak byla všechna lopota onoho dne velmi brzy zapomenuta a nile v srdečném upřímném kruhu nahrazena. Hodin tam na štěstí na oce neměli; na svoje jsme se jako zdvořilí lidé, kteří prý tak nikdy v milé společnosti činit nemají — také nedívali. Proto ani nemohu — i kdybych směl — prozradit, kdy jsme tenkrát večeri svou skončili. Když jsme však uléhali, lil nám měsíc, zatím za Košutou vypluvši, svoje nádherné stříbro plnými proudy do pěkné, veliké světnice, pod jejímiž okny hučel nám potok roztomilou, líbeznou ukolébávkou. — — —

Ráno vzbudilo nás slunko, s vysoka již na nás, na nédbalce, otevřeným oknem hledíc. A bylo již k osmé, když jsme se vydali, vyprovázeni přelaskavým „letovičarem“ zdejším, na další pouť po bílé tvrdé silnici, jež mírně k Ljubelji podél bystřiny stoupá.

Svatoannenské údolí jest velmi pěkné, podobné „našemu“ podstořičskému. Je poměrně úzké, takže na jeho dně (při rumělkových dolech na mapě gener. štábu kotováno 729 m) pouze silnice a potok místa mají, a strmo sevřené z obou stran. Na východ pňou se zelené stráně „Velikého Vrchu“ (2085 m) a „Baby“ (1969 m), na západě pak skalnaté boky Begunjščice (záp. vrchol 2063 m, vých. 2001 m); vše pak vůkol jest porostlé krásným bujným lesem. Průvodčí nám ukázal ve skalách Begunjščice dvířka, jimiž se vstupuje do tunelové chodby, prý na 200 m dlouhé, ve skále vytesané, kterouž vede lovecká stezka k salaši prevalské a dále na vrchol Begunjščice. Neměli jsme však toho dne chuti na tuto zajímavou procházku. Zachtěloť se nám Ljubeljského sedla, jež cestu nám na přič zastupující, a nutic i údolí v kolmém téměř úhlu západně se odkloniti — do výše 1379 m přímo před námi se pnulo.

\*) Kráňské víno. \*\*) Slovinci zovou „červené“ víno „černým“.

\*\*\*) Světnici.

Minuli jsme tudíž skromničkou hospůdku Jurovu a drobný kostelík, po němž údolí i osada jméno mají, těsně pod srázem sedla při silnici stojící. Právě tu dostavovali majitelé všech překrásných těchl lesův a strání kolkolem nádhernou loveckou villu. Zde jsme se vřele s milým průvodčím rozloučili, a pustili jsme se statečně do bezpočetných zákrutů silnice, na čtyři sta metrů stoupajících.

To však byla zkouška! Do smrti na ni nezapomenu, a z hloubi kajícího srdce dávám všem, kdož si uminou krásy a starožitnosti Ljubelského sedla zkoumat, mravné naučení: chraňte se večer všeho, čemu se říká „dolenec“ nebo „istrijanec“, ať je to „bílé“ nebo „černé“, neboť na silnici od Šentany k Ljubelji praží slunce hůř nežli na pekáči, a kde jaký pramének, z každého vyvěrá místo vody jen jakás červená kaše!

Bylo nám věru, jako by nás pustili z peci ohnivé, když jsme konečně stanuli mezi oběma obelisky, střežícími silnici na vrcholu sedla. Plnými plícemi hltali jsme chladivý „pasáček“, z ljubelského údolí k nám vějící. Jen vody, vody kdyby tu bylo! Rádi bychom se kochali vskutku pěkným obrázkem rozprostřeným vůkol před námi, jenž stojí za prohlédnutí. Východně, skoro na dosah, týčí se v ostrý hrot zelený, štíhlý jehlanec „Baby“ (1969 m) a velmi ostře se odráží od mohutného pozadí skalních stěn Košutiny. Na opačné straně pak se rozpíná v obšírném oblouku až k „Vrtači“ (2180 m) lesnatý hřeben „Zelenice“, z něhož místy vystřelují ve slunečním jasu blýštící se ostré skalní hroty. Nádherný pohled skytají skalní štíty Begunjské, jež se kolmo téměř vypínají v divokém závěru šentanského údolí z obrovských ssutkovišť, která se v žáru slunka skvějí jako ledovce. A za to zase neskonale lahodou své zeleni, vídané málo kde v takové svěžesti, vábí k sobě roztomilé údolí „šentlenartské“,\*) z něhož vesele nám svítí zánovní bílý kostelík sv. Linhart, kolem něhož bílé domky jakoby zástup skotačivých dětí se rozběhly. A široko daleko samý krásný les, jenž na rozložitých předhorách zdejších nádherným zeleným mořem před námi se duje. A nad tím vším rozprostřeno velebné, svaté horské ticho, které vždycky na mne působívá jako neskonale blaživá ozvěna nadpozemské jakés hudby, z blankytného nekonečna tichounce k nám zalétající.

Bohužel, mučivá žízeň — když jsme i při zavřeném domku silničního dozorce marně vody hledali — nutila nás neuprosně neblahé účinky věřejšího „dolence“ pospíšet „dolů“ napravit, odkud nám kyne vášně chlad lesa, a kde bude zajisté vody hojnost.

Spouštíme se tedy po severních zákrutech silnice dolů, do nejvyšší údolní kotliny. Je plna ssutek, uprostřed nichž smutně hyne, jsouc jimi pozvolna pohřbívána, opuštěná zřícenina starobylého kostelíka. Při tom můžeme dobře sledovati směr i zbytky staré, t. zv. „římské“ cesty, při níž kostelík ten druhdy stával.

Půda, po níž kráčíme, jest ovšem „historická“, a byla svědkem velikých světodějných událostí. Tuf se valily v dávných věcích proudy

\*) Sv. Linhart,

národů, „stěhujících se“ ze studeného severu na slunný, životodárný jih. Zdejší straně přechásto hřměly ozvěnou z pádných kroků římských legií, spěchajících buď za novým výbojem, anebo vlekoucích svoji kořist a svoje zajatce k triumfům svým domů. Přes toto sedlo vedl pravděpodobně svoje strašné — hunské a slovanské — pluky Attila, nesa zhoubu nádherné Aquileji. Tu nepochybně pronikly na jih, zničivše před tím bohaté Virunum, hlavní to město starého Norika na gosposvetském polji\*) některé voje Ostrogotův a jejich spojencův, zapuzující nebo potírající zde usedlé Kelty. Zde vidělo V. století po Kr. vraceti se zase slovanské obyvatelstvo, jež byli před několika stoletími odtud Keltové vypudili. Po zdejší cestě činili kruté svoje vpády Avari; tu pozdějšími častými nevídanými hosty bývali plenící Turci. A sotva jedno tomu století, kdy tu šustily peruti napoleonských orlův...

Krátce si reminiscencemi na tyto mohutné dějinné sběhy cestu a ukrotivše mučitele svého — žízeň z pěkné nádržky, do níž slavný náš cestný aerár odkudsi uměle přivedl výborný pramen, a tak sobě o všechnu dvou- i čtyřnohý poutníky zdejší získal opravdu nehynoucích zásluh, došli jsme údolního dna, a rozpomínáme se, že třeba stanoviti další „cestovní program“.

Zacházíme tedy do velice primitivní hospůdky Ridoucovy, a na jejím zápraží pod nekošatým stromem, uprostřed velmi pestré společnosti, sestávající z přečetných slepic a kuřat, mladých štetináčkův, štěnat a podobné havěti, mezi níž se v pravé rajske prostotě batolili také dva baculatí a červenolící košiláčkové, studujeme mapy. Rozhodujeme se pro „Bodenské“ údolí, jehož krásu všichni Baedekrové svorně opěvují. Starost však o nocleh — blížilo se již k poledni — nutí nás zajíti si hledat dobrých lidí do Bleiberka. Přídomek jeho „Slovinský“ je nám velmi sympatický, a nejen v nás zaplašuje vzpomínku na věřejšek, ale upevňuje i blahou nadějí na vřelý „krajanské“ přijetí.

Vzpomenutá již „pestrá společnost“ a rozličné pozůstatky po ní nedaly nám postřehnouti hladu. „Zašlou“ chuť jsme si schovali pro Bleiberg, a vydali se brzy na další pout, vyslovující toužné přání: Kéž bys, milované Slovensko, poznalo, co by tobě bylo ku prospěchu, a jak veliký a krásný poklad, pravý věru zlatodol, svěřil ti Hospodin ve kráse přírody tvé! Kéž bys poznalo, že ti, kdož přicházejí kochat se v nádhře tvých krajův, jsou lidé smrtelní, kteří chtějí se při tom také slušně najíst a vyspat! Kéž bys již konečně se rozběhlo odkoukat, jak si věc zařídili v jiných horských zemích, aby zlato, jež druhdy kovkopové odtamtud odnesli, dnes opět turisté — ovšem i s poctivým úrokem — přinesli zpět! Kéž bys toto vše poznalo dříve, nežli tě předejdou tvoji odpůrci, nežli tvoji nepřátelé z této zakopaně tvé hřivny ukují na tebe nejnebezpečnější zbraň!

Minuli jsme rozkošnou dědinu při novém Sv. Lenartu, kde již dosti vill zbudováno, a kde ovšem k uchu našemu jen německý hovor

\*) Zollfeld u Gospe Svete (Maria-Saal) u Celovce.

hostí zalétal, a stanuli před zajímavým starým hostincem „Zum deutschen Petr“. Roztomilý konglomerat různých přístavků k původní budově, čistý, úpravný zevnějšek silně nás ovšem vábil. Avšak množství hesel, jimiž byl domek ten po „staroněmecku“ pomalován, budil v nás silné pochyby, budou-li tu čeští hosté vítáni. Váhání naše pak rozhodl nápis, za kterými oknem pro kolemjdoucí zavěšený: „Hier sind Ansichtskarten zu haben!“ — Pryč, pryč odtud! Toť by byla prorada na našem předsevzetí, toulati se po kraji bez pohlednic!

(Přistě dále.)

\*

### Moře Adriatické.

V prvních dnech dubna bude předložena českému obecnstvu druhá část velkého průvodce po zemích jihoslovanských, vydaná opět českým odborem slovinského alpského družstva v nákladu „Máje“. Název příručky je „Moře Adriatické. Průvodce po Istrii, Dalmacii, Chorvatském Přímorí, Černé Hoře, Benátkách s východním pobřežím italským a Korfu.“ Netřeba připomínati, jak velice bylo již potřebí této knihy, neboť Jaderské moře je dnes cílem nikoli set, nýbrž tisíců českých turistů, a ti byli odkázáni na pomůcky cizojazyčné.

Kdežto ve „Slovinských Alpách“ položena hlavní váha na horskou turistiku, v nové publikaci je středem moře a jeho pobřeží, z vnitrozemských partií uvádějí se jen věci nejdůležitější.

Úvodní část je dosti obsáhlá, najdeme tu jazykové pomůcky, nezbytné pro cestování po Adrii: slovínštinu, chorvatštinu, vlastinu i novořečtinu, zajímavá květena a fauna středomořská vyličený v stručných ale výstižných odstavcích, rovněž tak podává se tu výklad o podnebí a jeho léčebném významu vedle různých praktických pokynů o cestování, paroplavebních liniích, mapách atd. Dále připojen cenník přeplavních lístků nejdůležitějších společností.

Vlastní průvodce je rozdělen ve dvanáct hlavních směrů, k nimž se druží řada směrů pobočných. Hlavní směry popsány jsou: I. Terst—Pulj. II. Pulj—Lošinj—Zadar. III. Rjeka—Pulj. IV. Rjeka—Zadar. V. Zadar—Šibenik—Trogir—Spljet. VI. Spljet—Hvar—Korčula—Gruž (Dubrovnik). VII. Gruž—Kotor. VIII. Kotor—Bar—Ulcinj—Medva. IX. Medva—Korfu. X. Terst—Benátky. XI. Benátky—Bologna—Rimini—Ancona. XII. Ancona—Bari—Brindisi—Korfu. Popisu významných měst věnováno hojně místa, při tom však vystříhali se autoři jakékoli rozvlácnosti, takže historické reminiscence omezeny na nejnnutnější míru i hledí se na prvním místě k bezprostředním dojmům turistů. U lázeňských a léčebných míst zachována plná objektivnost, aby čtenář měl zcela svobodný výběr. U každého místa, které se hodí k delšímu pobytu, uvedena řada procházek a výletů.

Náčrtky a plány je nový průvodce opatřen dostatečně. Vojenský zeměpisný ústav dodal dvě přehledné mapy pětibarevné v měřítku 1 : 750.000 „Istrie“ a „Střední Dalmacie“. Dále připojeny velké přílohy: Terst, Pulj, Rjeka, Spljet, Zadar, Dubrovnik, okolí Dubrovníku.

Kotorská Boka a Benátky. Vedle toho hojně menších náčrtků v textu. Cena bude stanovena velmi mírná, 4 K, pro naše členy 3 K a poštovné, takže „Moře Adriatické“ stane se jistě populární příručkou a půjde mezi široké vrstvy českých turistů.

\*

### Ze slovanských Alp.

V Jezeru napadlo před 14 dny 50 cm nového sněhu. Před tím bylo krásné časně jarní počasí; pak nastal nový mráz. Sněhu jest i po novém obratu letos dosti málo, ale přístup k české chatě byl by nebezpečný pro pád lavin.

Pro knihovnu České chaty pod Grintavcem a chaty Koritnické prosíme o dary českých i slovinských knih a francouzských nebo německých překladů z literatur slovanských.

Bledské saňkářské dráhy ze Straže bylo letos již hojně používáno. Dráha je prozatím 600 m dlouhá s mírným spádem; jest úplně bezpečná. Naši bledští návštěvníci mohou se pro příští zimu informovati při létě svém pobytu na jezeru u Ivana Rusa, obchodníka v hotelu Steidlově a v obchodě D. Repeho blíže hotelu Petranova nejen o této dráze, nýbrž i o drahách v Bochni a jině.

Società alpina delle Giulie usnesla se vydati průvodce po Jülských Alpách i po Terstu s okolím. Akademická sekce spolku měla r. 1910 velký přírůstek členů.

O Triglavu, výstupech nejstarších na horu tuto, o pracích jednotlivých spolků, i našeho družstva, o výzkumech geologických a botanických přednášel známý spisovatel a turista Ludvík Jahne ve schůzi spolku „Karawanken“ v Celovci. Výjímáme z ní dle zprávy „Mitteilungen des D. Ö. A. V.“ toliko sdělení, že nejstarší ochranná chata zřízena byla bar. Zoisem na Velem Polju r. 1870, že nová velká chata Marie Terezie, patrně konkurence slovinské chaty na Kredarici, bude letos otevřena, a že r. 1910 — zajisté vlivem článků v Mitteilungen o slézání severní stěny Triglavu — přišlo do území již mnoho turistů z Německa.

Kalendář Slov. alp. družstva vyjde v květnu. Bude obsahovati cenné pomůcky pro turisty o cestách, chatách, železnicích, hostincích atd. Je výbornou příručkou, proto radíme turistům, by si jej opatřili prostřednictvím našeho odboru, Praha-III. 176, nebo od p. Fr. Kocbeka, nadučitele, Gornji Grad (Oberburg), Štýrsko.

Krásné panorama z Ojstrice vydala Saviňská podružnice. Panorama je vydáno v šíři pohlednice a v délce skoro metru. Za mírnou cenu 1 K lze je obdržeti u našeho odboru, Praha-III., 176.

Na Bjelašnici 2065 m vystoupil koncem března t. r. člen našeho odboru dr. J. Čermák. Jak nám oznamuje, leží na všech bosenských a hercegovských horách veliké množství sněhu.

\*



## Různé.

Důležitá pro cestovatele ze Švýcar a jiných zemí do Rakouska, kteří jedou přes Solnohrad, je zpráva, že na hlavním nádraží mnichovském bude na jaře zřízena rakouská celní stanice, aby turisté jedoucí přes Solnohrad, kde rychlíky zdrží se jen několik minut, nebyli zde zdržováni.

Rakouský alpský klub, který má chaty arciv. Jana pod Velkým Klekem, videňskou chatu v Zillertalských a Zsigmondovu nad sextenským údolím, měl loni 762 členů, kteří jsou skoro všichni alpský lezci. Na časopis „Österreichische Alpenzeitung“ mohl věnovati klub přes 9000 K. My máme přes 500 členů, ale na Alpský Věstník můžeme ročně vydati průměrně jen as 1000 K.

Německo-rakouský alpský spolek přijal r. 1910 členských příspěvků 616.263 marek! Členů měl přes 91.000! Přírůstek členů za r. 1910 činí 6198! Na časopis „Mitteilungen“ a každoroční spis „Zeitschrift“ vydal s režii 322.614'93 marek, na stavbu chat a cest 157.270'40 marek, na správní vydání 44.450'78 marek, na knihovnu ústřední 13.925'26 marek, na alpské museum 20.000 marek.

Elektrická dráha po východním břehu gardského jezera bude konečně brzy uskutečněna, poněvadž italské ministerstvo války upustilo od dlouholetého odporu proti dráze, která ovšem musí býti vystavěna dle návrhu tohoto ministerstva.

Alpskou výstavu ve velkém stylu uspořádá italský alpský klub na mezinárodní výstavě v Turinu, jež bude otevřena koncem dubna 1912. Obsahovati bude alpskou vesnici, ve které budou postaveny charakteristické horské domky, malý průmysl horský, dále znázorněna v ní budou činnosti velkých alpských spolků a výzkumy alpské po různých stránkách, dioramata, fotografie, reprodukce, výzbroj alpská a pod.

Známý fotograf Lergetporer v Bledu zemřel před nedávnem. Býval náruživým lezcem a uveřejnil časté články v Zeitschriftu a Mitteilungen D. Ö. A. V. Usadil se před léty jako fotograf v Bledu a sta jeho fotografií velmi zdařených z Julských Alp i Karavanek koluje v ohromném počtu dosud. Vypracoval také reliéf Saviňských a Julských Alp. Lergetporer zapůjčil r. 1902 ochotně našemu odboru některá cliché pro „Julské Alpy“, které jsme tehdy vydali.

Kozorožci, jejichž ubývá úžasné a které pěstí bar. Born na Košutě, budou pěstěni od letoška také v kantonu St. Gallen v severovýchodním Švýcarsku. Pokusy učiněné v kantonu Švýcarském se v posledních letech nezdařily.

✱

## Spolkové zprávy.

Valná hromada českého odboru slovinského alpského družstva konala se dne 22. března v místnostech spolkových. Předseda pan prof. Chodounský uvítal přítomné, načež schválena zpráva jednatele. Když přítomní pp. revisori přednesli svoji zprávu, schválena také zpráva pokladní a rozpočet na r. 1911.

Z těchto zpráv uvádíme: odbor měl v r. 1910 příjmů 4839'56 K, vydání 4548'22 K, rozpočet na r. 1911 vykazuje v příjmech 4850 K, ve vydáních 4800 K; aktiva odboru 12.041'34 K, passiva 9.343'87 K, čisté jmění 2.697'47 K. Členů bylo 515.

Po té přikročeno k dalšímu bodu programu; k návrhu na změnu stanov. Usneseny byly tyto změny:

§ 2. (Účel) bude zníti: Účelem odboru jest šířiti známost a podporovati i usnadňovati cestování v krajích horských se zvláštním zřetelem k Alpám slovinským a slovanským krajinám při moři Jader-

ském a tak podporovati v tom směru činnost slovinského alpského družstva atd.

§ 5. (Členové). Členové odboru jsou a) čestní, b) zakládající, c) výkonní, d) přispívající, e) akademičtí. Členy přijímá výbor odboru atd.

§ 8. Výši příspěvku a zápisného pro jednotlivé kategorie stanoví vždy valná hromada.

Pro rok 1912 a další stanoven příspěvek zakládajících členů 100 K jednou pro vždy, výkonných 10 K ročně, přispívajících 6 K, akademických 3 K ročně. Zápisné u přispívajících 2 K jednou pro vždy.

K závěru valné hromady podal p. dr. Nedoma volný návrh o šíření známosti o družstvu tiskopisy a plakáty. Tento návrh přikázán výboru k úvaze. Doslovem předsedy valná hromada skončena.

Poslední večer našeho odboru byl 16. března t. r. ve velkém sále Žofínském. Večer, jehož čistý výtěžek připadl podnikům spolkovým, zejména stavebnímu základu Pražské chaty na Savinském šedle, účastnilo se naše členstvo ve velikém počtu a také jsme viděli mnoho hostů jinak naše večery nenavštěvujících. Přednášel pan doc. dr. J. V. Današ o exotických horstvech, zejména o horách v Kalifornii a na Javě a v Australii. Velmi zajímavě střídaly se před posluchačstvem krásné obrazy ze vzdálených pohoří turistickým ruchem dosud nedotknutých, a tak naprosto rozdílných od hor, na něž jsme v Evropě zvykli. Mohutné pralesy obklopující horské massivy, odvislost od domorodých průvodců, odchýlné klima, vše to skýtá obtíže a nástrahy cestovateli a ovšem činí zase každou turu velmi interessantní. Tento výlet do hor za oceánem naplnil naše členstvo milým uspokojením, neboť v našich poměrech je návštěva vzdálených oblastí stále ještě řídkým úkazem.

Nová podružnice S. P. D. ustavila se v Gorici.

✱

Žádáme veškeré členstvo, aby každou změnu bytu neb stavu laskavě oznamovali administraci. K čteným dotazům sdělujeme, že nová zásoba spolkových odznaků byla již dodána; lze je obdržeti za 2 K 20 h. Veškeré dotazy, jakož i objednávky odznaků vyřídí Český odbor slovinského alpského družstva v Praze III, 176, neb administrace „Alpského Věstníku“ tamtéž.

✱

Odbor vydal:

Ze Slovanských hor. Bohatě ilustrovaný spis se 6 zvláštními přílohami a mnohými obrázky v textu, se články dra. J. Čermáka, dra. V. Dvorského, dra. B. Franty, dra. K. Chodounského, dra. O. Laxy, dra. St. Prachenského a dra. Vl. Růžičky. V komisi knihupectví Fr. Rívnáče v Praze. Krámská cena 4 K, skv. váz. 5 K 60 h.

Slovinské Alpy. Průvodce po alpských zemích slovinských, Krasu a Přímoří. S přehlednou mapou 1 : 750.000, 10 zvláštními přílohami a s 32 panoramaty, náčrtky, plány a diagramy. Nejdokonalejší příručka pro letní a lázeňské hosty, turisty údolní i lezce do hor. Vydáno za redakce dra. V. Dvorského a dra. B. Franty nákladem „Máje“. Cena váz. 6 K.